

overbeiting, og det utviklet seg et flyttemønster mellom sommerbeite, kalvingsland og vinterbeiter.

Tabell 1 viser bestandsutviklingen i Itivnera-hjorden i årene 1974—78. Tabellen omfatter ikke ca. 300 okser som hadde permanent tilhold på vinterlandet. Karakteristisk for denne perioden er den høye omløpshastighet.

De innførte reinsdyr bragte også med seg både hudbrems og svelgbrems som tidligere ikke fantes hos rein på Grønland. Parasittene har også spredt seg til de ville caribouflokkene.

Gjennomsnittlig slaktevekt av 147 4 måneder gamle kalver var 21.4 kg (1978) og for 155 simler 36.2 kg. Undersøkelser av underkjever viser en rask vekst av simler til deres annet år for så å flate av til 255 mm. Hanndyrene fortsetter å vokse til, i det minste, 4-års alder. Både vekt og kjevevekst tyder på at næringsfaktorer har større innvirkning på veksten enn de genetiske faktorer.

Itivnera reinbeiteområde tilfredsstiller nesten alle krav til et godt reinbeite. Det later til at maksimum bæreevne ble nådd i 1978. Et høyere reintall kan, med vanskelige snøforhold, og slike inntreffer ofte i disse strøk, kunne føre til katastrofer for reinen.

Villrein i Norge

Direktoratet for Vilt og ferskvannsfisk i Trondheim utgir en serie: «Viltrapporter». Nr. 18 (fra 1981) heter *Villrein i Norge* og er skrevet av Arne Krafft. Fra Sammendrag og konklusjoner sakser vi:

Rapporten behandler villreinsens utbredelse og bestandsstørrelse i Norge omkring 1980 sammenlignet med forholdene omkring 1940.

Størstedelen av det man kaller villrein i Norge er i dag dyr som nedstammer fra krysninger mellom tamrein og den opprinnelige villreinstammen eller fra tamrein som er forvillet. Det er bare i noen få villreinområder hvor tamrein, trolig ennå i liten grad, har blitt krysset inn i den stedegne villreinstammen.

Sammenlignet med forholdene i 1940—50 har bestandens utbredelsesareal og antall i Norge fram til 1980 økt trolig med ca. 100%, slik at det totale utbredelsesareal idag utgjør om lag 41 000 km² og tallet på villrein om sommeren er beregnet til ca. 50 000 dyr.

Utenfor tamreindriftens områder, som utgjøres av de samiske reindriftsområdene med et nyttbart areal på ca. 86 000 km² og de sør-norske tamreinlagenes terrenger med et nyttbart areal på 6000 km² (Dunfjeld 1979), er mulighetene på det nærmeste uttømt når det gjelder den videre utvidelse av villreinsens utbredelse her i landet.

Tettheten om sommeren nå er for hele landet på 12,3 rein pr. 10 km² villreinareal. Ellers varierer bestandstettheten betydelig mellom de forskjellige deler av landet. Størst tetthet finnes i Hardangervidda—Hallingskarvet villreindistrikt med 21,8 rein pr. 10 km².

Jaktuttakets andel av bestanden varierer vesentlig fra område til område og fra år til år. Jaktuttaket er i dag (1977—1980) beregnet til å utgjøre ca. 18% av landets totale sommerbestandsstørrelse. Jakten drives meget selektivt, ettersom jegerne feller først og fremst de største dyrene. Andelen av gruppen årskalv og 1,5-åringar i jaktuttaket har gjennom de siste fire årene økt fra 21% i 1977 til 34% i 1980.

Adresse: Elgesetergaten 10, 7000 Trondheim, Norge.

Rein og rovdyr

På forskerseminaret i Hemavan i september 1981, der man behandlet temaet «Tap av rein», kom naturligvis også rovdynenes rolle som tapsfaktor i søkelyset. Nylig har Viltforskningen i Norge presentert to skrifter i serien «Viltrapport» som et nyttig supplement til vårt viten om dette emne.

Viltrapport nr. 14:

«Jerv, ulv og gaupe i Norge» er skrevet av S. Ellefsen og er finansiert av Verdens Villmarksfond i Norge som et ledd i ønsket

om å legge et større arbeide i de store rovdyr, bl.a. fordi deres eksistens anses truet. Skriftet (på 94 sider) behandler hver av de tre arter separat etter skjemaet: Systematikk, Fruktbarhet, Kjønnfordeling, Alder, Sykdommer, Dødelighet, Næringsopptak, Aktivitetsmønster, Næringsøk, Utbredelse og antall, Forholdet til mennesker samt Forslag til fremtidige undersøkelser.

På siden 76—94 er det fyldig litteraturliste.

Viltrapport nr. 15:

«Spør og sportegn etter store rovdyr» er et kompendium redigert av S. Myrberget og J. Sørensen med bidrag fra flere nordiske rovdyrforskere.

Adresse: Se Viltrapport nr. 18.

Nytt fra Nordkalottkomiteen

Som nr. 12 i «Nordkalottkomiteens publikasjonsserie» finner vi *Reindriftsnæringen på Nordkalotten*. Det er blitt et hefte på 52 sider i A-4-format. Prosjektleder har vært Lloyd Villmo. Skriftet gir konsentrerte oversikter over reindriften med informasjon om lover og konvensjoner, administrasjon og organisasjonsformer. Det presenteres statistikker over reintall, slakteuttak, økonomi m.v. Det finnes videre opplysninger om utdanningsmuligheter, forskning og en rekke andre emner, men det er selvsagt begrenset hva man kan finne plass til av detaljer i et slikt oversiktsarbeide.

Skriftet er hittil utgitt i en svensk/norsk og en finsk utgave. Det planlegges også en samisk versjon.

Adresse: Svensk/norsk utg.: Norges Reindriftssamers Landsforbund, Postboks 508, N-9001 Tromsø eller Svenska Samernas Riksförbund, Brogatan 5, S-902 48 Umeå. Finsk utg.: Pailskuntain Yhdistys, Koskikatu 33, SF-96100 Rovaniemi 10.

Nordkalottkomiteen, med Lloyd Villmo som ansvarlig, har også besørget oversatt utdrag av en del av de foredrag som ble presentert på Det andre internasjonale reinsymposium på Røros i september 1979. NRL har fått stensilert opp den norske oversettelse, som kan fåes ved henvendelse dit. SSR og Palikuntain Yhdistys har fått manus til eventuell svensk og finsk utgave.

Vegetasjonskart

Beitene er reindriftens naturgrunnlag. Kunnskap om disse er derfor uomgjengelig nødvendig for å vurdere deres bæreevne for rein. Dette grunnleggende i reindriftens økonomi.

I Norge har Universitetet i Trondheim, Det Kongelige Videnskabers Selskab, Museet, Botanisk Avdeling siden 1978 utgitt en serie «Rapport», Botanisk serie, med botaniske registreringer i visse aktuelle områder. Sammen med registreringene utgis også endel vegetasjonskart som muligens kan være nyttige ved reinbeiteklassifisering.

Siste nummer i serien gir en oversikt over arbeidet med dette i Botanisk avdeling:

MOEN, A. 1981. Oppdragsforskning og vegetasjonskartlegging ved Botanisk avdeling, D.K.N.V.S., Museet. *K. norske Vidensk. Selsk. Rapp. Bot. Ser.* 1981 1:1—49.

De siste årene har Botanisk avdeling vært engasjert i mer enn 50 oppdragsprosjekt innen økologi og naturvern. Det er utarbeidet 49 oppdragsrapporter som er utgitt i serier ved Museet, og i tillegg kommer 55 trykte rapporter utenom serie. Totalt er det utført ca. 4.500 dagsverk i felt, og over halvparten er utført på prosjekt for miljøverndepartementet. Dette gjelder arbeid med verneplaner for ulike naturtyper (myr, edel lauvskog, vassdrag), skjøtselsplaner o.l.

Målestokkene 1:10 000 og 1:50 000 er de viktigste ved utarbeiding av vegetasjonskart, og det gis oversikt over vegetasjonsenheter, metoder og kostnader. Det foreligger trykte vegetasjonskart fra 20 områder og 14 av disse er utarbeidet i forbindelse med planer om kraftutbygging.

Adresse: Universitetet i Trondheim, Det Kgl. norske Videnskapers Selskab, Museet, Botanisk avdeling, 7000 Trondheim, Norge.